

ICF-toimintakyvyn arviointi (6-12-vuotias)

Päivämäärä: 26.4.2026

Ikäryhmä: 6-12-vuotias

Kirjaajan rooli: erityisopettaja

Tämä lomake on laadittu Maailman terveysjärjestön (WHO) julkaisemaan ICF-luokitukseen perustuen. ICF on toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. (Lue lisää: thl.fi)

Toimintakyvyn arviointi ICF-viitekehyksessä auttaa ymmärtämään lapsen vahvuuksia ja haasteita kokonaisvaltaisesti.

ICF-lomakkeen täyttää yleensä ammattilainen yhdessä huoltajan kanssa tai ammattilainen yksin huoltajan luvalla. Huoltaja voi täyttää lomakkeen myös itsenäisesti täydentämään ammattilaisten arviointeja.

0

ikätasolla

1

tarvitsee harjoittelua

2

tarvitsee tukea

3

erityistä vaikeutta

4

ehdoton ongelma

TUKIMITTARI

44

/ 100

Tarvitsee tukea

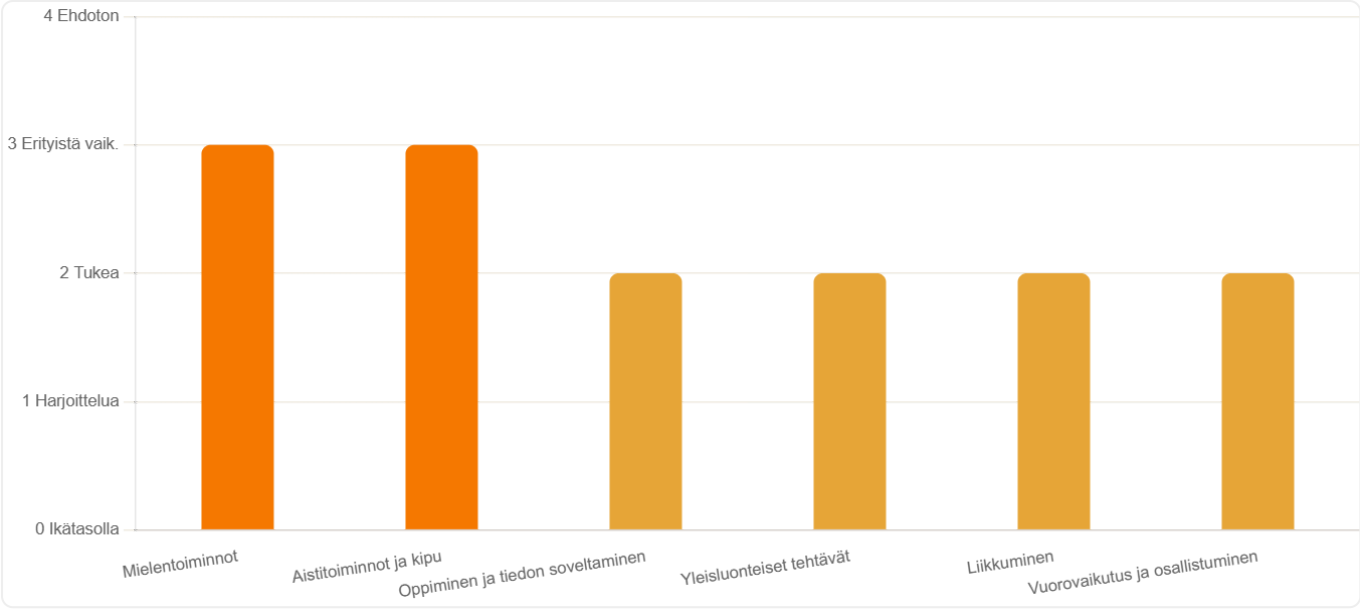
0 = täysi toimintakyky, 100 = täysi toimintarajoite

Tukimittari on Lapsilinkin oma suuntaa antava työkalu, joka hyödyntää ICF-luokitusta. Se ei ole WHO:n virallinen mittari eikä korvaa ammattilaisen arviota.

TOIMINTAKYKYPROFIILI

Pääluokkakohtaiset haasteet (korkein tarkenne):

Mielentoiminnot (PL1)	3 / 4
Aistitoiminnot ja kipu (PL2)	3 / 4
Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)	2 / 4
Yleisluonteiset tehtävät (PL2)	2 / 4
Liikkuminen (PL4)	2 / 4
Vuorovaikutus ja osallistuminen	2 / 4

TOIMINTAKYVYN KUVAUS

Kehon toiminnot

Mielentoiminnot (PL1)

		0	1	2	3	4
b1108	Tietoisuustoiminnot – shutdown/meltdown	☐	☐	☐	☒	☐
b134	Unitoiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b1521	Tunteiden säätely	☐	☐	☐	☒	☐

Aistitoiminnot ja kipu (PL2)

		0	1	2	3	4
b2	Aistimuksiin reagointi	☐	☐	☐	☒	☐
b235	Tasapainoelintoiminnot	☐	☒	☐	☐	☐

Suoritukset ja taidot

Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)

		0	1	2	3	4
d138	Tiedon omaksuminen	☐	☒	☐	☐	☐
d140	Lukemaan oppiminen	☐	☒	☐	☐	☐
d145	Kirjoittamaan oppiminen	☐	☐	☒	☐	☐
d160	Tarkkaavuuden kohdentaminen	☐	☐	☒	☐	☐

Yleisluonteiset tehtävät (PL2)

		0	1	2	3	4
d210	Yksittäisten tehtävien tekeminen	☐	☒	☐	☐	☐
d230	Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen	☐	☐	☒	☐	☐
d240	Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen	☐	☐	☒	☐	☐

Liikkuminen (PL4)

0 1 2 3 4

d415	Asennon ylläpitäminen	☐	☒	☐	☐	☐
d455	Liikkuminen	☐	☒	☐	☐	☐
d440	Käden hienomotoriikka	☐	☐	☒	☐	☐

Osallistuminen

Vuorovaikutus ja osallistuminen

		0	1	2	3	4
d720	Henkilöiden välinen vuorovaikutus	☐	☐	☒	☐	☐

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Edistävät tekijät (helpottajat)

+4	e1101 Lääkkeet	Auttaa pärjäämään koulun arjessa. Tekee töitä koulussa hyvin. Omaa iloisuutta näkyy vähemmän.
+2	e115 Päivittäisen elämän apuvälineet	Painolelu on käytössä, lisäksi käyttää tarvittaessa (esim.ruokailussa) kuulosuojaimia.
+2	e130 Opetustuotteet	Koulupäivän kuvastruktuurit luokassa.
+1	e150 Sisä- ja ulkotilat, rakennussuunnittelu	Pieni rauhoittumistila, johon voi tarvittaessa mennä.
+4	PL3 Ympäristön fyysinen ja emotionaalinen tuki	Koulun aikuiset ja luokka tukee oppilaan kehitystä ja oppimista. Ymmärrys oppilaiden erityisyyttä kohtaan on merkittävä.

Rajoittavat tekijät (esteet)

-2	e1100 Elintarvikkeet	Harvoin nälkä, usein pitää enemmän viileästä ruoasta.
-1	e535 Viestintä	Lääkehoidon jälkeen ainoa tuki on koulun erityisryhmä. Muuta tukea ei perhe saa, vaikka kyseessä on pieni oppilas.

SANALLISET KUVAUKSET

b1108 Tietoisuustoiminnot – shutdown/meltdown

Tilanteissa, jotka lapsi kokee haastavana hän välillä vetäytyy kuoreensa, tällöin ei kykene osallistumaan asioihin. Välillä tulee ns. melttareita. Tuntuu, että kun riittävän kauan on tsempannut, niin jossain vaiheessa pakostakin kuohuu yli. Melttarin jälkeen oppilaalle tulee taata rauha päästä tilanteesta yli, ilman välitöntä aktivointia.

b134 Unitoiminnot

Lapsella on jo hyvin pienestä pitäen ollut vaikeuksia nukkumisen kanssa. Pienenä päiväunet nukkui kärryjen liikkeessa. On syönyt melatoniinia nukahtamisen nopeuttamiseksi, mutta tämä toi ikäviä unia enemmän mieleen. Heräilee öisin, ei joka yö, mutta usein. Vuorokausirythmi on säännöllinen; arjessa on tuttu rytmi, joka toistuu. Digilaiteiden myöhäisen käytön on nähty vaikuttavan unensaantiin.

b1521 Tunteiden säätely

Lapsi saattaa hermostua, kun ei tule ymmärretyksi. Jos kokee kokeneensa epäoikeudenmukaisuutta, niin hermostuu ja tämä purkautuu joskus myös fyysisenä kimppuun käymisenä. Lapsi hermostuu kun ei saa tahtoaan läpi; välillä pääsee näistä nopeastikin yli, jos onnistutaan harhauttamaan johonkin toiseen aiheeseen. Oppilas osaa kertoa omista tunteistaan, tosin ei esim. heti kun hermostuminen päällä. Oppilaalla on itsesäätelyn haasteita.

b2 Aistimuksiin reagointi

Oppilaalla on todettu aistiyliherkkyyttä suhteessa ääniin ja jonkin verran valoon. Käyttää kuulosuojaimia.Valikoi jonkin verran ruokaansa.

b235 Tasapainoelintoiminnot

Motorisia haasteita on, esim. pyöräily ja kynäote. Pitää kuitenkin erityisen paljon keinumisesta ja trampoliinilla pomppimisesta.

d138 Tiedon omaksuminen

Oppilas arvioi kesy-keskustelussa muutamia oppiaineita. Siitä käy selvästi ilmi, mitkä oppiaineet oppilas kokee itselleen haastavaksi. Esim. äidinkielessä, itse oppiaine on keskimmaisessä palstassa, kun taas lukemaan oppiminen tummimmalla alustalla. Matematiikka ja käsityö taas sujuu häneltä, joten ne olivat ns. auringossa.

d140 Lukemaan oppiminen

Mielestäni lukeminen on ikätasoista. Oppilas on 1.luokalla, eikä ole ollut kovinkaan kauaa kiinnostunut kirjaimista. Sanantunnistustaito ei ole ihan vielä automatisoitunut, mutta selviä merkkejä lukivaikeudesta ei ole.

d145 Kirjoittamaan oppiminen

Hienomotoriikka on hankalaa. Kynäotteen kanssa on tehty paljon töitä. Kirjoittaa ikätasoisesti, vaikka kirjoitus on välillä haurasta. Ei ole kovin innokas kirjoittaja.

d160 Tarkkaavuuden kohdentaminen

Pystyy tekemään tehtävän loppuun. Mieluisasta tehtävästä toiseen vaihtaminen välillä hankalaa.

d210 Yksittäisten tehtävien tekeminen

Tarvitsee apua tehtävän aloittamiseen, välillä annetaan välitavoitteita. Pystyy palaamaan tehtävään myöhemminkin pienen muistuttelun avulla.

d230 Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen

Tarvitsee aikuisen sanallista muistutusta tai aamut ei etene. Ei pidä äkillisistä muutoksista, siksi muutoksia pyritään ennakoimaan mahdollisuuksien mukaan.

d240 Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen

Jonottaminen välillä hankalaa. Seuraa tällöin myös muiden tekemisiä. Saattaa hermostua, mikäli kokee toisen rikkovan sääntöjä, esim. ohittelevan.

d415 Asennon ylläpitäminen

Paikoillaan pysymisessä tahtoo olla mukana liikettä.

d455 Liikkuminen

Motorisesti hieman kömpelö. Harrastaa liikuntaa.

d440 Käden hienomotoriikka

Kynäote kehittymässä, samoin sakset, joiden kanssa aiemmin hankalaa.

d720 Henkilöiden välinen vuorovaikutus

On yksi hyvä kaveri. Osaa myös leikkiä muiden kanssa. Sosiaalisesti hieman kömpelö ja viihtyy välillä itsekseen.

KÄYTÖSSÄ OLEVAT TUKITOIMET

Pienempi ryhmä, erilaiset tukivälineet.

SUUNNITELMA

Vaihe 1 — Tuen tarpeen kuvaus

Lapsen/nuoren näkökulma: Lapsi kokee saavansa koulussa hyvää tukea ja toivoo saman tuen jatkuvan myös ensi vuonna.

Huoltajan näkökulma: Huoltaja toivoo laajempaa verkostoa. Aiemmin oli myös toimintaterapia. mutta se päättyi.

Ammattilaisen näkökulma: Oppilas saattaisi hyötyä moniammatillisesta tuesta. Opintojen jatkuminen pienluokassa hyvä asia.

Vaihe 2 — Toimintasuunnitelma

Tunnesäätely ja ylikuormituksen hallinta

- Laadi lapsen kanssa stressiprofiili (vihreä-keltainen-punainen), jossa kuvataan varoitusmerkit, laukaisijat ja toimivat rauhoittumiskeinot.
- Harjoitella taukokortin käyttöä päivittäin rauhallisena hetkenä ja sopikaa, että kortin näyttäminen mahdollistaa välittömän siirtymisen rauhoittumistilaan ilman selittelyä.
- Jälkipurku melttarin jälkeen aina rauhallisena hetkenä: nimetään yhdessä mitä tapahtui, mikä auttoi ja mitä kokeillaan seuraavalla kerralla.
- Käytetään painolelua tai syväpainetta rauhoittumistilassa; opetellaan myös hengitys 4 sisään – 6 ulos kuvakortin avulla.

Aistisäätely ja kuormituksen vähentäminen

- Varmistetaan kuulosuojaimien ja tarvittaessa aurinkolasien saatavuus kaikissa kuormittavissa tilanteissa (ruokailu, siirtymät, ryhmätilanteet).
- Muokataan ympäristöä vähentämällä samanaikaisia ärsykejä: hiljainen työpiste, selkeä tila ja esillä vain kulloisen tehtävän tarvikkeet.
- Käytetään rauhoittumistilaa ennalta sovitusti aistikuorman noustessa; lapsi saa itse valita, haluaako olla yksin vai aikuisen lähellä.
- Kokeillaan aistisietoa ruokailussa: tarjotaan tuttuja rakenteita erillisissä annoksissa ja annetaan lapsen vaikuttaa valintoihin.

Unirytmien ja palautumisen tuki

- Vahvistetaan iltarutiinia kuvallisella järjestyksellä (iltahetki, pesu, satu, valot pois) ja pidetään sama rytmi myös viikonloppuisin.
- Vähennetään ruutuaikaa vähintään tunti ennen nukkumaanmenoa ja korvataan se rauhoittavalla toiminnalla (kirja, kevyt hieronta tai painopeitto).
- Kirjataan yöheräilyt ja vireystila aamuisin viikoittain; jos heräilyjä on usein, lisätään päiväaikaista liikettä ja ulkoilua.

Rutiinit, ennakointi ja tehtävien aloittaminen

- Käytetään näkyvää kuvallista päiväjärjestystä ja ENSIN–SITTEN–LOPUKSI -kortteja kaikissa siirtymissä ja aamutoimissa.
- Pilkotaan tehtävät 1–2 minuutin mikrotehtäviksi ja annetaan ensimmäinen askel yhdessä; käytetään ajastinta ja näkyvää etenemistaulua.
- Ennakoidaan muutokset MUUTOS-merkillä ja harjoitellaan vaihtoehtoisia reittejä etukäteen rauhallisena hetkenä.

Hienomotoriikka, kirjoittaminen ja oppimisen tuki

- Harjoitellaan kynäotetta ja saksien käyttöä leikin kautta (muovailu, pinsettileikit, paksut välineet) lyhyissä 5–7 minuutin jaksoissa.
- Tarjotaan vaihtoehtoisia tapoja tuottaa tekstiä (sanelu, tietokone, kuvitus) vaativissa tehtävissä.

- Käytetään visuaalisia tarkistuslistoja ja mallia tehtävissä; aloitetaan aina mieluisimmasta tai helpoimmasta osasta.

Sosiaalinen vuorovaikutus ja kaveritaidot

- Harjoitellaan lyhyitä leikkihetkiä tutun kaverin kanssa selkeillä säännöillä ja aikarajoilla; käytetään kuvakortteja vuorotteluun ja taukopyyntöön.
- Nimetään turvallinen aikuinen, jolta voi pyytää apua sosiaalisissa tilanteissa, ja sovitaan merkki, jolla lapsi voi ilmoittaa tarvitsevansa tukea.
- Vahvistetaan onnistuneita vuorovaikutustilanteita välittömällä kehuilla ja kirjataan ne yhteiseen onnistumistauluun.

☒ **Vastuuhenkilöt on sovittu** **Aikataulu:** Kevään-alkusyksyn aikana

Vaihe 3 — Vaikuttavuuden arviointi

Loppuvuodesta 2026.